

Marquardus de Suanis.

Et quid sapere haresim in iuxta P. Suarium.

Alia explicatio saporis haresim & illius accomodatio.

Alia item ex eo qui saporis ab haresim assumatur, quod ostenditur in Anglis.

Luca. 12. v. 14.

Diuisio hereditatis inter fratres cur a Christo curata.

explicemus iuxta id quod habet P. Suarez Disp. 19. de Fide. Sect. 2. n. 16. & 17. mirè congruit. Obseruat enim verbum Sapere per metaphoram significare non esse clarum & certam haresim, sed habere quemdam saporis eius : quia magnam quidem speciem haresis habet, eò quòd ex illa, coassumptis aliis principis in Ecclesia valdè receptis, & ferè certis, ex illis sequitur haresis, probabilissima, & communiter recepta consequentiâ. Quod ita in præsentia applicari potest : Nam ex hac propositione : Papa errare potest in solemnè donatione factâ Catholico Principi post maturissimam considerationem, & consultationem, in ordine ad conversionem mundi, aut maximè illius partis. Et ex aliâ : Errare etiam potest, quamuis id spectet ad tollenda impedimèta conversionis, sequitur probabilissima consequentiâ non habere absolutam potestatem ad propagandum Euangelium per orbem vniuersum ; aut etiam non habere materialem gladium in omnes oues Christi, contra Bonifacij Oſtaui definitionem, de qua n. 1.

20 Si autem huiusmodi qualitatem explicemus iuxta Alfonso de Castro apud P. Suarium supra, & alios ; ex quibus P. Turrianus in Selectis. Par. 2. Disp. 30. Dub. 1. quòd propositio sapiens haresim fit illa, quæ primâ facie, & ex solis terminis spectata, haresim præferat ; quamuis intimè inspecta, sensum possit habere Catholicum : faciliè etiam potest applicari. Nam asserere Papam errare posse, media adhibendo conversioni mundi, quæ post maturam considerationem, & consultationem sunt conuenientiâ iudicata, pro quibus est solemnè Constitutio vulgata ; speciem habet haresis, quamuis fortè aliqui iuxta Catholicum sensum velint assertionem huiusmodi declarare.

21 Quibus addo, iuxta id, quod à P. Suario de sapore est dictum, posse etiam propositionem dictam ita exponi, vt sit ea, quæ præterquam quòd malè sonat, sapida est haresim, qui illam libenter vsurpant, & passim inculcant, cum religionis Christianæ dedecore : quod accidit in præsentia. Clamant enim illi iteratis clamoribus & irrisonibus contra Alexandrum Sextum & eiusdem donationem, negantes Pontifici talem à Christo traditam potestatem. Et his ipsis diebus Caramuelis edicta sic blaterant : Vnde in Papa potestas ad affena inuitis dominis tribuenda, cum Christus cuius ille se gloriatur esse Vicarium, ab eorum diuisione inter fratres abstinerit, ad quod fuerat inuitatus ? Homo (ait ille) quis me constituit iudicem aut dominum super vos ? Luca 12. v. 14. Quod argumentum in Anglicanos Principes potest validiùs retorqueri, qui se Christi vicarios in Anglicana esse Ecclesia contendunt. Quomodo ergo non solùm iam aliena diuidunt, sed & diripiunt, Indicas diuitias piraticis aggressionebus depradantes ? Poterat quidem Christus id facere, quod ab eo homo ille, hereditate iniuste fraudatus postulabat, vt negare potest nullus : erat enim actio honesta, & circa iustitiæ obseruantiam versabatur : noluit tamen, quia minùs tunc congruentem

iudicauit : cum enim diuitiarum, & mundi contemptum prædicaret, bona caelestia promittens, circa diuisionem terrenorum renuit occupari. Et quidem qui rogabat illum, tali re pulsa, magis aptus Dei regno, & sequela ipsius Christi reddebatur, temporalium diuitiarum impedimento sublato.

22 Quòd si ad illius hominis salutem, quæ petebatur diuisio tunc conueniens videretur, eam Dominus minimè respuisset. Quare illius Vicarius tale quid præstare poterit, quando id fore commodum pro salute hominum fuerit arbitratus. Videantur Interpretes, ex quibus P. Cornelius benè admonet, docere Christum Ecclesiasticos & spirituales viros nõ debere secularia tractare, sed diuina, iuxta illud. 2. Tim. 2. v. 4. Nemo militans Deo implicet se negotiis secularibus, ex D. Ambrosio. Euthymio, Beda, & Lyra, & ex D. Augustino Sermone 196. Addit tamen hic : Id intellige, nisi fidelium pax, charitas, & pietas aliud exigat : qua de causa olim Episcopi seculares fidelium lites diuadicabant ; vbi se secisse testatur S. Augustinus Libro de Opere Monachorum Cap. 29. Hæc ille. Iuxta quæ constat Papam potiori iure posse secularium negotia tractare, & temporalium diuisioni vacare, quando fidelium pax, charitas, & pietas id videantur exigere ; quod in casu, de quo loquimur, constat vrgentiùs militare. Nec de his plura : pro quibus videri possunt Dom. Solorzanus Tomo 1. Lib. 2. & 3. & in Politia Lib. 1. Cap. 10. 11. & 12. Diana Parte 6. Tract. 4. Resolut. 16. & 18. & Auctores alij, quos ipsi adducunt, & titulos alios iuste possessionis expendunt. Vrgentissimum ego & irrefragabilem penitus conatus sum pro viribus illustrare, quem & vnicum sunt boni qui censeant Scriptores, talem tamen vt pro multis satis esse possit. Iam ad alia.

C A P V T I I.

An earum terrarum, quæ occupatæ à Catholicis Regibus non sunt, possit turâ conscientiam expugnatio, & Coloniæ deductio, aliis Christianis Principibus impediri.

§. I.

De infidelibus & hereticis quadam notatu digna premittuntur.

23 DE Turcis & Saracenis iuratis Christianorum hostibus nulla est difficultas : sicut enim illis bellum apertum potest indicì, ita & commodis expugnationis dictæ possunt, seruatâ penitus æquitate, priuari. De aliis autem infidelibus quæstio aliqua esse potest, quia hostes iurati non sunt, & potest esse bellum iustum inter illos : Si enim iniustum sit, iniuste impugnatu auxiliari quicumque alius princeps potest, quod magis est proprium Christianis, iuxta vulgarem doctrinam de innocentium defensione.

Admittere illa, si ad salutem spiritualem penitus expediatur. Vnde pro donatione Pontificis argumentum.

2. Tim. 2. v. 4.

D. Augustinus.

Seculariū negotiorum vt deceat tractatio.

Quibus infidelibus licet auxiliari in bello.

hione. Si autem sit iustum ; tunc iuxta dicta Cap. præcedenti, cum distinctione videtur respondendum. Nam vel Regi Catholico vtilius est, vt is, cui bellum inferitur, in talis terræ possessione sit ; & sic impedire turâ conscientiam potest ; quia terræ illius est absolutus dominus, licet subditum principem in tali sustineat possessione. Vel vtilius non est : & sic nequit alterius vtilitatem impedire ex iusta vindicta prouenientem. Id tamen limitandum, nisi Rex Catholicus aliâ viâ possit efficere vt læso principi is, qui læsit, iustam satisfactionem exhibeat ; tunc enim bellum debet prohibere, quod est malorum maximum, quia malorum irreparabilium infelicissimum aggregatum. Arma enim non seruant modum, vt à Seneca dictum in Hercule furente Tragædia 1. Hinc de Bellona Tertullianus in Libro de Pallio Cap. 4. sic ait : Ob diuersam affectionem tenebricæ vestis, & tetrici super caput velleris, in Bellonæ montes fugantur. Sic ille. Tenebricosum namque, furum, tetricum, & nigrum indumentum, pro significantis ingentibus bellorum malis notanter destinatum. Pro quibus videri potest P. Adamus Contzen Lib. 10. Politicorum. Cap. 2.

Bellum malorum eumulus penitus auersandū.

Seneca.

Tertullian.

Bellona tetrica vestis.

Hereticis penitus obsequendū.

Ex tenore Pontificie concessionis ostenditur.

Paçta cum illis, vtpote cum lupis, neustiquam inueniendā.

10. v. 12. & lupus rapit, & dispergit oues. Circa quod sic P. Maldonatus : Lupi heretici sunt, præsertim Calviniani homines, fraudis & crudelitatis pleni : quæ res potissimum ducunt maxime propria sunt lupis. Sic ille. Congruit & illud. v. 16. & alias oues habeo, quæ non sunt ex hoc ouili, & illos oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet vnus ouile, & vnus pastor. Vbi de illis locutus ouibus Pastor bonus, quæ sibi erant ex Gentilismo in ouile Ecclesiæ congregandæ & illas oportet me adducere. Oportet inquam, quia necessarium, vt citatus docet interpres, quò exactior nullus : Vt necessitatem significet, non illam quidem absolutam, quam Theologi vocant, sed necessitatem ex hypothesi. Oportet me adducere, vt saluæ sint, alioqui perituræ. Aut, Oportet me adducere, vt omnibus partibus officij mei satisfaciam. Hæc ille. Quæ quidem Rex Catholicus debet consimiliter adaptare. Oves enim suas Christus ex Gentilium multitudine in ouile Ecclesiæ congregandas ipsi, Vicarij sui & monitione, & præcepto commisit, ex quo & necessitas talis congregationis incumbit. Incumbat ergo vt saluæ sint, aliter perituræ, lupis permittæ, hereticis scilicet Calvinianis, Lutheranis, Zuinglianis, Anabaptistis, & omnium deterrimis Puritanis. Oportet & necesse est illas adducere, vt omnibus partibus officij sui satisfaciat ; sunt enim illius partes plures, quæ in Bullis Pontificis extant, & præ se etiam fert præclarissimum Catholici cognomentum.

Ioan. 16. v. 12.

P. Maldonatus.

v. 16.

26 Anglica Manifesta conclamant in fœderibus pacis stabilitæ inter Hispanos & Anglos annis præteritis, nauigationis Indicæ, & liberæ conquisitæ in iis, quæ ab Hispanis occupata non fuerint, non adhibitam exceptionem, vnde & datam abruptè fœderis occasionem, de quo dictum. n. 21. Fiat ergo clara & specialis exceptio, si reintegrari fœdus obtingat. Quòd si contrarium ob vrgentem aliquam rationem conueniens videatur, consulendus Pontifex, & eius iudicio standum ; quia ius habet, & intentionem fundatam exigendi à Rege Catholico, vt conditiones adimpleat, sub quibus donatio facta, omnium maxima, quæ ab orbe extiterunt condito, & vsque ad eius sunt finem exituræ. Qui enim conditionem non adimplet, ad id potest compelli officio iudicis implorato. Cap. Cum sit proprium, de donationibus appositis, ibi : Tu ergo, si ita esse repereris, sic te exhibe, vt nec illi monasterium deserendi sit facultas, & manumittentis voluntas non valeat præteriri. Et quia fœdus, de quo agitur, conditionem donationis importat in re maxime substantiali, & ad religionem spectante, iudicium eius præsertim requirendum, qui eo in genere est precipuus, & ex cuius præteritione inconuenientia possunt summi momenti resultare. Non debet res momenti magni, eo inconsulto agi, ad quem præsertim illam constat pertinere ; sit notissima Iuris regula in Sexto sic habens : Quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari. Vbi opportune Ioannes Andreas. Pro quo & multa habet Glossa in Cap. Et si memb. Verb. Contingere.

Quid Angli circa fœdus cum Hispanis conuerantur, & qualiter fœdus deinceps inuindum.

Rex Catholicus conditiones donationis debet adimplere, ad quod potest à Pontifice compelli.

Cap. Cum sit proprium. Ca. Quod omnes.

